

SREČKO FIŠER

PREVAJALEC, DRAMATIK, LEKTOR,
PUBLICIST IN LITERARNI KRITIK

Melita Koletnik
Univerza v Mariboru

1 Življenjepis

Srečko Fišer se je rodil 15. 6. 1953 v Ajdovščini. Osnovno šolo je obiskoval v Ajdovščini in v Šempetru pri Gorici, srednjo šolo pa v Novi Gorici, kjer je maturiral leta 1972. Študij je nadaljeval na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in leta 1977 diplomiral iz primerjalne književnosti in literarne teorije ter slovenskega jezika in književnosti. Po koncu študija je v Nottinghamu v Združenem kraljestvu med letoma 1977 in 1979 vodil lektorat za slovenski jezik in nato po vrnitvi v domovino v Beogradu odslužil vojaški rok, kjer je deloval tudi kot prevajalec zgodovinske vojaške dokumentacije. Po vrnitvi v Slovenijo se je 1981 zaposlil pri Primorskem dramskem gledališču (sedaj Slovensko narodno gledališče) v Novi Gorici, kjer je do upokojitve leta 2021 deloval kot lektor in dramaturški sodelavec, v sezonah 1989/90 in 2009/10 pa je gledališče vodil kot umetniški vodja. Prevaja in živi v Šempetru pri Gorici.

Za svoje ustvarjanje je bil večkrat nagrajen. Kot prevajalec je leta 1997 prejel Sovretovo nagrado za prevoda romanov *V smrtni uri* Williama Faulknerja in *Ostanki dneva* Kazua Ishigure; leta 2001 je dobil Bevkovo nagrado za prevajalske dosežke, leta 2013 pa Borštnikovo nagrado za prevod Shakespearovega *Hamleta* v izvedbi SNG Drama Ljubljana. Kot dramatik je bil za delo *Medtem* leta 2005 na Borštnikovem srečanju nagrajen z Nagrado Dominika Smoleta za izvirno dramsko besedilo – drama je bila izbrana tudi za najboljšo predstavo v celoti – v letih 2004 in 2009 pa sta bili njegovi dramski besedili *Prihodnje, odhodnje* in *Nestalno nebo* nominirani za Grumovo nagrado. Gl. tudi Malnič 1993.

2 Prevajalsko delo

Srečko Fišer prevaja angleško-ameriško in italijansko književnost ter teoretska dela, med njegovimi prevodi pa so tudi dela iz francoščine in hrvaščine.

Fišerjevi prevodi anglo-ameriških leposlovnih del so klasiki svetovne literature: Henry James (*Obrat vijaka*, 1982, s spremno besedo in o biografskimi podatki o avtorju), Virginia Woolf (*Valovi*, 1986, s spremno besedo in biografskimi podatki o avtorici), Kazuo Ishiguro (*Ostanki dneva*, 1995), William Faulkner (*V smrtni uri*, 1996, s spremno besedo in biografskimi podatki o avtorju) in Ernest Hemingway (delo *Starec in morje* je znova prevedel v slovenščino leta 2011, pred tem je bilo že dosegljivo v prevodu Janeza Gradišnika). Izbral in prevedel je tudi antologijo angleške kratke proze 19. stoletja s »fantastično« tematiko *Odgrnjena tančica* (2000, s spremno besedo). Med proznimi prevodi iz italijanščine izstopa predvsem prevod dela Umberta Eca *Ime rože* (1984), ki je doživel pet ponatisov, prevedel pa je še izbrane zgodbe Itala Sveva (*Kratko sentimentalno potovanje*, 1998), dela Itala Calvina (*Nevidna mesta* in *Grad prekrizanih usod*, 1990, s spremno besedo) in Else Morante (*Aracoeli*, 1993, s spremno besedo).

Velik del Fišerjevega prevajalskega ustvarjanja je posvečen dramatikii, ki sega prek klasičnih del svetovne komediografije (Molière, P. de Marivaux, P. Goldoni, C. Gozzi, Petrolini) in gledališča absurda (E. Ionesco, S. Beckett, tudi L. Pirandello, ki ga nekateri opredeljujejo kot enega njegovih začetnikov) do sodobnih družbeno angažiranih (P. P. Pasolini) in intimnih del (E. De Filippo, S. Shepard, D. Ives), če omenimo le nekatere. V slovenskem prostoru je še posebej uveljavljen kot prevajalec Shakespeareovih del (*Tit Andronik*, 2008; *Timon Atenski*, 2013; *Hamlet*, 2013; *Macbeth*, 2018; *Romeo in Julija*, 2017), ki jih spretno prilagaja odrski govorici. Fišer se v svojih prevodih dramskih del predvsem italijanskih avtorjev tudi domiselno spopade s substandardno govorico, ki je uporabljena bodisi kot komični element likov (npr. L. Pirandello, *Seminčè*, 2003) bodisi z »realistično intenco« (npr. A. B. Ruzante *Muhca* in *Lubjezen, uojska, lakota*, 1990, v sodelovanju z Iztokom Mlakarjem). To slednjič velja tudi za njegov intrajezikovni prevod slovenskega besedila Simone Semenič *jerebika, štrudelj, ples* (2021), ki ga je iz knjižnopogovornega jezika preubesedil v zgornjepisavsko narečje.

Srečko Fišer prevaja tudi teoretska dela; mednje sodijo (so)prevod *Razprav iz historiografije II* Arnalda Momigliana (1988), *Študije o renesansi* Eugenia Garina (1993) in *Nematerialna dediščina: življenjska pot piemontskega eksorcista iz XVII. stoletja* Giovannija Levija (1995). Njegov opus zaključujejo in zaokrožujejo izvrstni prevodi lirike, in sicer izbor poezije Torquata Tassa z naslovom *Ljubezzen je duša sveta* (2004), *Soneti* Williama Shakespeara (2005), *Stihi* Michelangela Buonarrotija (2014) in *Canzoniere* Francesca Petrarce (2021), ki se vsa uvrščajo med seminalna dela svojih avtorjev in spomenike svetovne književnosti. Integralni prevod *Canzoniera*, ki je plod prevajalskega dela dveh

desetletij, prihaja v slovensko-italijanski dvojezični različici, vsebuje 366 pesmi na več kot 1000 straneh, Fišer pa jih je opremil s pojasnili in izčrpnimi opombam. Gl. tudi Fišer 2022 in Pišot 2021.

3 Avtorsko delo

Srečko Fišer piše radijske igre, dramska besedila in dramatizacije, publicistične spise, kritike književnih del, strokovne eseje in študije h knjižnim izdajam svojih prevodov, ki so bili objavljeni v revijah in časopisih, med drugim v *Problemih*, *Tribuni*, *Časopisu za kritiko znanosti*, *Primorskih srečanjih*, *Novi reviji* in na Radiu Ljubljana ter Radiu Študent.

Svoje avtorsko delo je začel v študentskih letih. Večina njegovih izvirnih besedil so drame in dramatizacije, ki po Fišerjevih besedah nastajajo »bolj ali manj priložnostno« (Pišot 2021). Mednje sodijo med drugim *Tistega lepega dne* (2000, dramatizacija novele C. Kosmača), *Prihodnje, odhodnje* (2006, nominirana za Grumovo nagrado 2004), *Medtem* (2004, po motivih Prima Levija), *Nestalno nebo* (2008, neuprizorjeno, nominirana za Grumovo nagrado 2009) in *Pogovori, samogovori* (2010, po motivih in odlomkih iz del Cirila Kosmača). Srečko Fišer je tudi avtor libreta za »enodejansko pravljичno operico« *Lucija in Ambrozij* (Malnič 1993), uprizorjeno 1991 v PGD Nova Gorica. Neobjavljena oziroma v rokopisni obliki ostaja njegova *Knjiga mrtvih*, ki je nastala v sodelovanju z Borisom Pahorjem.

Srečko Fišer je kot lektor v SNG Nova Gorica sodeloval pri uprizoritvi več kot dvesto odrskih del, številna so njegovi prevodi (npr. L. Pirandello *Šest oseb išče avtorja*, 2020; J. Giraudoux *Ondina*, 2016; E. Ionescu *Plešasta pevka*, 1995), pa tudi njegove priredbe (npr. Q. Tarantino *Stekli psi*, 2008) in avtorski besedili (*Medtem*, 2005; *Prihodnje, odhodnje*, 2006).

V sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja je na Radiu Slovenija in v časniku *Dnevnik* objavljajl ocene književnih besedil, po zaposlitvi v gledališču pa je za gledališka lista SNG Drama in PDG/SNG Nova Gorica, kjer je sodeloval tudi kot član uredniškega odbora, pisal ocene dramskih besedil in lektorske opombe. Eseje in razmišljanja o literarnih delih ter prevajanju je objavil v revijah *Primerjalna književnost*, *Sodobnost*, *Nova revija*, *Dialogi*, *Literatura*, v *Časopisu za kritiko znanosti* ter v različnih zbornikih, strokovnih in publicističnih publikacijah v Sloveniji in v tujini. Gl. tudi Malnič 1993.

4 Razmišljanja o prevajanju

Srečko Fišer se je v prispevku »Ali bi še enkrat ...?« (Fišer 2012), ki ga je za *Hieronymus* napisal ob četrstoletnici izida prevoda Ecovega *Imena rože*, prevprašal o literarnem prevajanju. Prevod je v njem označil za specifičen ponaredek, *falsifikat*, ki nastane deloma z imitacijo in deloma s spoprijemom z izvirnikom, ki zahteva od prevajalca odločitve,

s katerimi se ekvilibristično približuje in oddaljuje od izvirnika, in taktične izhode, kot je denimo priznanje neavtentičnosti in heteronomije prevoda že na samem začetku. Dialektika približevanja in oddaljevanja je zanj povezana nadalje tudi z osebnimi odločitvami in tehtanjem med ubogljivostjo in uporom ter s prevajalčevo slogo oziroma spoprijemanjem z avtorjem in izvirnikom. Čeprav meni, da neprevedljivih besedil ni, vztraja pri neobstoju popolne prevedljivosti, zaradi katere je zanj prevod interpretacija oziroma tolmačenje v drugem jezikovnem mediju in načeloma vedno pripada času, v katerem je bil narejen. Gl. tudi Fišer 2003, 2006 in Maličev 2013.

Prevajalec, dramatik, lektor, publicist in literarni kritik Srečko Fišer prevaja iz angleščine, italijanščine, francoščine in hrvaščine. V ospredju njegovega prevajalskega dela je angleško-ameriško in italijanska književnost, predvsem dramatika. V slovenskem prostoru je med drugim uveljavljen kot prevajalec Shakespeara, Molièra in avtorjev gledališča absurda, klasikov angleške in italijanske proze ter poezije Shakespeara, Tassa, Michelangela in Petrarce.

Bibliografija

- Fišer, Srečko. 2003. »O staranju.« V *Prevajalci o prevodu 2: od Modra do J. Milič: antologija*, uredila Marija Stanonik, 341–248. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Fišer, Srečko. 2006. »Substandardna govorica: življenje, papir, oder.« V *Zbornik, Kolokvij o umetniškem govoru (2)*, uredila Katarina Podbevšek in Tomaž Gubenšek, 69–77. Ljubljana: Akademija za gledališče, radio, film in televizijo.
- Fišer, Srečko. 2012. »Ali bi še enkrat ...?« *Hieronymus* 6, št. 1-2: 78–101.
- Fišer, Srečko. 2022. »Ljubezen je univerzalni ključ duše. Francesco Petrarca, *Canzoniere*. Intervju z Anjo Gostiša. *Delo*, 18. januar 2022. <https://www.delo.si/kultura/knjiga/ljubezen-je-univerzalni-kljuc-duse/>.
- Maličev, Patricija. 2013. »Srečko Fišer: Prevajanje je hoja med nemogočimi poli.« Intervju s Srečkom Fišerjem. *Delo*, 11. februar 2013. <https://old.delo.si/kultura/knjizevni-listi/srecko-fiser-prevajanje-je-hoja-med-nemogocimi-poli.html>
- Malnič, Andrej. 1993. »Fišer, Srečko (1953–).« V *Primorski slovenski biografski leksikon: 19. snopič, Dodatek B - L, 4*, knjiga, uredil Martin Jevnikar. Gorica: Goriška Mohorjeva družba. <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1009510/#primorski-slovenski-biografski-leksikon>.
- Pišot, Anja. 2021. »Če vse seštejem, ne bi mogel reči, da je bilo stran vrženo.« Pogovor s Srečkom Fišerjem. *Gledališki list SNG Nova Gorica*, sezona 2020/2021, št. 5, uredili Ana Kržišnik Blažica in Urška Brodar, 22–26. Nova Gorica: SNG Nova Gorica.